

נתונים על פשיעה בחברה הערבית - עדכון

כתיבה: ד"ר נורית יכימוביץ כהן | אישור: אורלי אלמגור לוטן
תאריך: ל' בסיון תש"ף, 22 ביוני 2020

סקירה

תוכן עניינים

1	תמצית	
5	1. סך תיקים גלויים ועבריינים	
7	1.1 תיקים עם כתבי אישום	
7	1.2 מעצרים פליליים	
8	1.3 נתונים לפי סוגי עבירות, 2019-2015	
8	1.3.1 עבירות כלפי אדם	
9	1.3.2 עבירות נשק	
12	1.3.3 עבירות נגד גוף	
13	1.3.4 תיקי אלימות במשפחה	
14	1.3.5 עבירות רכוש	
14	1.3.6 הצתות	
15	1.3.7 סחר בסמים	
16	1.3.8 מבט על עבירות בכמה יישובים ערבים, 2018-2008	
20	2. כלואים בשירות בתי הסוהר	
21	3. יישום החלטת הממשלה 1402 משנת 2016	
23	3.1.1 גיוס כוח אדם – 2019-2016	
24	3.1.2 תוספות תקציביות	

תמצית

מסמך זה מוגש לוועדה המיוחדת למיגור הפשיעה בחברה הערבית לקראת תחילת דיוניה. במסמך מוצגים נתונים על פשיעה בחברה הערבית ועל טיפול המשטרה בהם, וכן מידע על יישום החלטת הממשלה 1402 "שיפור רמת הביטחון האישי במגזר הערבי וחיזוק הביטחון בירושלים". להלן עיקר הממצאים במסמך.

נתונים על תיקים שנפתחו במשטרה ועל הטיפול בהם

הנתונים שיובאו להלן כוללים חשודים וקורבנות בתיקים שנפתחו במשטרת ישראל, והם מעידים על **כלל הפשיעה המדווחת בישראל**, הן על עבירות שנעשו על ידי תושבי ישראל, והן על עבירות שנעשו על ידי מי שאינם תושבים (למשל, ערבים תושבי יהודה ושומרון, תיירים ומבקשי מקלט). הנתונים על כלל התיקים – מקורם בשנתון האחרון של משטרת ישראל (2019) והנתונים על עבירות נבחרות הופקו לבקשתנו. לצורך כתיבת המסמך **ביקשנו מהמשד לביטחון הפנים נתונים על תיקים שנפתחו אך ורק לתושבי ישראל, אך עד מועד סיום כתיבת המסמך נתונים אלו לא הועברו לידינו.**

טרם הצגת הנתונים נציין, שגידול במספר התיקים שנפתחו אינו מעיד בהכרח על גידול במספר העבירות. הוא יכול להעיד גם על גידול במספר הדיווחים למשטרה, או על פעילות יזומה של המשטרה לאיתור עבירות; כך גם לעניין הקיטון במספר התיקים.

- **בשנת 2019 נפתחו במשטרת ישראל 170,616 תיקים גלויים** (כלומר תיקים שיש בהם חשוד או נילון) ונרשמו בהם 173,048 חשודים או נילונים; ב-59% מהתיקים נרשם חשוד יהודי, וב-41% מהם נרשם חשוד לא יהודי. היות שלכל עבריין יכול להיפתח יותר מתיק אחד, המשטרה מחשבת גם את מספר העבריינים שנפתחו להם תיקים (בחישוב זה נספר עבריין פעם אחת, גם אם נפתח לו יותר מתיק אחד); בחישוב זה, בשנת 2019 - 46% מכלל החשודים או הנילונים היו לא יהודים.
- בשנת 2019 הוגשו 45,478 **כתבי אישום**; ב-57% מהם היה נאשם יהודי וב-43% היה נאשם שאינו יהודי.
- בשנת 2019 היו בישראל 51,128 **מעצרים** פליליים; 39% מהעצורים היו יהודים ו-61% מהעצורים היו לא יהודים. שיעור זה של לא יהודים בקרב העצורים גבוה במידה ניכרת מהשיעור המקביל בשנת 2015, שעמד על 54% (עליה של 13 נקודות האחוז).
- **עבירות כלפי אדם** – בשנים 2015-2019, 31% מהחשודים היו לא יהודים וכ-69% היו יהודים. שיעור הקורבנות הלא יהודים בעבירות אלו היה 44% ואילו שיעור הקורבנות היהודים עמד על 56%.
- **עבירות נשק** – בשנים 2015-2019, 80% מהחשודים בעבירות נשק בישראל היו לא יהודים. בשנים אלו נרשמה עלייה מצטברת של 34% בתיקים שבהם החשוד לא יהודי (מ-1,645 תיקים בשנת 2015 ל-2,205 תיקים ב-2019). מנתונים שהפיקה המשטרה במענה לבקשת חופש מידע עולה, שלא יהודים הם החשודים ב-82% מעבירות הרצח שבהן נעשה שימוש בנשק, וב-56% מהתיקים שבהם נרשם ניסיון לרצח יחד עם עבירת נשק לא חוקי.

- **עבירות נגד גוף** – בשנים 2015-2019 שיעור החשודים הלא יהודים היה 28% ושיעור הקורבנות הלא יהודים היה דומה (27%). **בשנים אלו מספר קורבנות העבירה היהודים בעבירות נגד גוף קטן בכ-4%, ואילו מספר הקורבנות הלא יהודים גדל בהדרגה בכ-16%.**
- **תיקי אלימות במשפחה** - תיקים אלו כוללים מגוון עבירות ובכולם יש זיקה משפחתית בין החשוד לקורבנות העבירה (למשל בני זוג, או הורים ובניהם). בין השנים 2015-2019 מספר תיקי האלימות במשפחה בקרב הלא יהודים גדל ב-26%, בעוד שיעור זה בקרב יהודים גדל ב-2.6% - פחות משיעור גידול האוכלוסיה בתקופה זו.
- **עבירות רכוש** – בשנים 2015-2019, 37% מהחשודים שנרשמו בתיקי עבירות רכוש היו לא יהודים. באשר לקורבנות בעבירה זו, 84% היו יהודים בסך כל השנים, אך מספרם ירד בכ-21% (מכ-112,000 בשנת 2015 לכ-88,000 בשנת 2019). בתקופה זו שיעור הקורבנות הלא יהודים גדל בכ-10%.
- **הצתות** - בין השנים 2015 ל-2019, 57% מהקורבנות בעבירה זו היו לא יהודים. בשנים אלו חלה עליה במספר הקורבנות שנרשמו בתיקים שנפתחו בעבירת הצתות, ובעיקר בקרב לא-יהודים: מספר הקורבנות הלא יהודים שנרשמו במשטרה גדל מ-1,002 בשנת 2015 ל-1,568 בשנת 2019 – עלייה מצטברת של 57%.

נתוני פשיעה בכמה יישובים ערביים

- בתשובה לבקשת חוק חופש המידע הפיקה המשטרה נתונים מהשנים 2008-2018, על כמה סוגי עבירות (עבירות כלפי חיי אדם, עבירות נגד גוף, עבירות רכוש ועבירות סדר ציבורי) שדווחו בשלושה יישובים ערביים:
- **רהט** – בין 2008 ל-2018 גדל במידה ניכרת מספר הדיווחים הכולל על העבירות שהוזכרו לעיל, בעיקר עקב הכפלה של מספר עבירות הסדר הציבורי. כמו כן, בכל אחת מהשנים 2010-2018, נפתחו ברהט בין 6-16 תיקים עקב **עבירות כלפי חיי אדם** ובשנת 2018 היה מספרם 15.
 - **כפר קאסם** – בין השנים 2008-2018 גדל מספר התיקים שנפתחו בעבירות שהוזכרו לעיל בכ-50%; גם כאן, במידה רבה בגלל גידול במספר העבירות על הסדר הציבורי. בעשור זה גם גדל מספר התיקים שנפתחו עקב עבירות כלפי חיי אדם.
 - **נצרת** – בשנים האחרונות נרשמה ירידה במספר התיקים הכולל שנפתחו בגין העבירות הללו, בעיקר בשל ירידה במספר תיקי עבירות רכוש.

נתונים על כלואים במתקני שירות בתי הסוהר

- על פי נתוני שירות בתי הסוהר (להלן: שב"ס) בסוף מרץ 2020 היו במתקני שב"ס 8,150 כלואים על רקע פלילי **שהם תושבי ישראל**. מהם –
 - 5,508 **שפוטים** - 56% מהם יהודים ו-44% לא יהודים.
 - 2,642 **עצורים** - 45% מהם יהודים ו-55% לא יהודים.

ייתכן שמאז מועד הפקת הנתונים התפלגות זו השתנתה, עקב הצעדים שננקטו להפחתת הצפיפות בבתי הסוהר כדי למנוע את הפצת נגיף הקורונה - שחרור כלואים 30 ימים לפני מועד סיום המאסר (להוציא עברייני מין, עברייני אלימות במשפחה ועברייני אלימות חמורה) וכן הפחתה ניכרת של מספר המעצרים.

החלטת ממשלה מס' 1402 "שיפור רמת הביטחון האישי במגזר הערבי וחיזוק הביטחון בירושלים" (2016)

- החלטת הממשלה 1402 משנת 2016 "שיפור רמת הביטחון האישי במגזר הערבי וחיזוק הביטחון בירושלים" קבעה צעדים שונים ובהם – הקמת תחנות משטרה חדשות, חיזוק תחנות משטרה קיימות, חיזוק מערכים מבצעיים נוספים וחיזוק מערכי תמיכה במשטרה. כמו כן, הוחלט להוסיף למשטרת ישראל 2,600 תקני כוח אדם. צעדים אלו נועדו ליישום בשנים 2017-2020. **החלטת הממשלה לא יושמה במלואה, הן בתחום הקמת וחיזוק התחנות והן בתחום כוח האדם; על פי תשובת המשרד לביטחון הפנים למרכז המחקר והמידע של הכנסת, הגורם לכך הוא קיצוץ בתקציב המשטרה.** להלן פרטים על יישום ההחלטה:

- המשטרה היתה אמורה להקים או לחזק 18 תחנות ונקודות משטרה ברחבי הארץ. שבעה מהפרויקטים הללו לא בוצעו, כאשר **עיקר הפער הוא באיזור הדרום**, שם יצא לפועל פרויקט אחד מתוך הארבעה המתוכננים. הפרויקטים שלא בוצעו הם: הקמה וחיזוק ברהט, חורה-לקיה ושגב שלום.

- הוקמו מרכזי שירות בחמש שכונות בירושלים: שועפאט, צור באהר, עיסוויה, סילוואן ובית חנינא -שועפאט.

- כאמור, בהחלטת הממשלה נקבע שיש להוסיף 2,600 תקני כוח אדם, אך המשטרה תכננה לגייס 1,613 תקנים, 600 מהם מהחברה הערבית. בפועל, עד חודש מרץ 2020 גוייסו 1,231 תקנים. על פי המידע שנמסר לנו מהמשרד לביטחון הפנים, גוייסו יותר מ-460 שוטרים מוסלמים, צ'רקסים ובדואים (כ-75% מהיעד שהמשטרה קבעה).

- בהחלטת הממשלה 1402 נקבע שיש להוסיף תקציב לתגבור המאבק בפשיעה בחברה הערבית, אך הקצאה תקציבית נקבעה רק לשנת 2016 ולא לשאר השנים בתוכנית (2017-2020). שאר התקציבים נקבעו באופן שנתי והיו תלויים בדיונים תקציביים עם משרד האוצר. בשנים 2016-2019, הסכום המצטבר שהתווסף לבסיס התקציב של המשרד לביטחון הפנים היה 1.16 מיליארד ש"ח - כ-15% פחות ממה שתוכנן על-ידי המשרד.

מסמך זה מוגש לחבר הכנסת ד"ר מנסור עבאס, יו"ר הוועדה המיוחדת למיגור הפשיעה בחברה הערבית, לקראת דיוניה בנושא. המסמך הוא עדכון של מסמך קודם שהוגש לוועדה עם הקמתה בחודש מרץ, שהוצג בו נתוני רקע על פשיעה של יהודים ושל לא יהודים¹; יודגש, כי מקורות הנתונים אינם מתייחסים לאוכלוסיה הערבית, אלא לכלל האוכלוסיה הלא יהודית. עם זאת, לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, רוב מוחלט של מי שאינם יהודים ומתגוררים בארץ הם ערבים.²

בחלקו הראשון של המסמך מובאים נתוני השנתון הסטטיסטי של משטרת ישראל לשנת 2019,³ הכולל נתונים על תיקים גלויים (תיקים אשר יש בהם חשוד או נילון), לפי קבוצת האוכלוסיה של החשוד – יהודי ולא יהודי. בחלק זה נציג נתונים על כלל התיקים הגלויים שנפתחו בין השנים 2015-2019, בתוך כל אחת מקבוצות האוכלוסיה, וכן נתונים על הטיפול המשטירתי (מעצרים והגשת כתבי אישום) בתיקים. כמו כן, נציג נתונים שמשטרת ישראל הפיקה לבקשתנו, על חשודים ועל קורבנות משתי קבוצות האוכלוסיה בכמה קבוצות של עבירות, בהתייחס לתיקים שנפתחו במשטרה באותן שנים. יודגש שנתוני הפשיעה המוצגים במסמך **כוללים חשודים וקורבנות בכלל התיקים שנפתחו במשטרת ישראל, ומתייחסים הן למי שהם תושבי ישראל והן למי שאינם תושבים**⁴ (למשל, ערבים תושבי יהודה ושומרון, תיירים ומבקשי מקלט). לצורך כתיבת המסמך **ביקשנו מהמשרד לביטחון הפנים נתונים על תיקים שנפתחו אך ורק לתושבי ישראל, אך עד מועד סיום כתיבת המסמך נתונים אלו לא הועברו לידינו**. בחלק זה של המסמך יוצגו גם נתונים שהפיקה המשטרה במענה לבקשות חופש מידע, בעניין פשיעה בשלושה ישובים ערבים.

בחלקו השני של המסמך יוצגו נתוני שירות בתי הסוהר (להלן: שב"ס) על כלואים (שפוטים ועצורים) יהודים ולא יהודים.

¹ מסמך זה מחליף את המסמך הקודם נכתב בנושא: נורית יכימוביץ-כהן, נתונים על פשיעה בחברה הערבית, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 31 במרץ 2020. בין היתר, לצורך כתיבת המסמך החדש, הוספנו את נתוני השנתון הסטטיסטי של משטרת ישראל משנת 2019, והחלפנו גם חלק מנתוני השנים הקודמות, שכן נתונים אלו הוחלפו גם בשנתון הסטטיסטי של המשטרה. [משטרת ישראל, אגף התכנון והארגון, מחלקת אסטרטגיה מדור מדידה ומידע, השנתון הסטטיסטי, 2019](#). הסיבה להחלפת הנתונים בשנתון המשטרה היא שינוי ההגדרה של "תיקים גלויים" בין שנתון 2018 לשנתון 2019. [בשנתון 2018](#) הוגדר תיק גלוי כתיק שיש בו חשוד או נילון שנחקר, ואילו בשנתון 2019 הוגדר תיק גלוי כתיק שבו נרשם חשוד או נילון, גם אם לא נחקר. כמו כן, הוספנו נתונים על הכלואים במתקני הכליאה של שב"ס (פרק 2) ונתונים על פשיעה בשלושה יישובים ערבים (פרק 1.3.8).

² מבין 2.27 מיליון לא-יהודים שחיו בישראל בשנת 2018, 1.86 מיליון היו ערבים. הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2019, [לוח 2.3](#).

³ [משטרת ישראל, אגף התכנון והארגון, מחלקת אסטרטגיה מדור מדידה ומידע, השנתון הסטטיסטי, 2019](#).

⁴ סנ"צ אסף שחור, מחלקת הסטטיסטיקה, משטרת ישראל, שיחת טלפון, 18 ביוני 2020.

בסיום המסמך יובאו מידע ונתונים של המשרד לביטחון הפנים על יישום החלטת ממשלה 1402 "שיפור רמת הביטחון האישי במגזר הערבי וחיזוק הביטחון בירושלים" משנת 2016.

חשוב להעיר לגבי כלל נתוני הפשיעה, כי עלייה במספר התיקים שנפתחו במשטרה אינה מעידה בהכרח על התגברות הפשיעה, אלא היא עשויה להעיד על עלייה בשיעורי הדיווח למשטרה או על עלייה בהיקף פעילות חשיפה יזומה של המשטרה (וכך גם באשר לירידה במספר התיקים).

טרם הצגת הנתונים נציין, כי נכון לסוף שנת 2018, שיעור הלא-יהודים בקרב בני 15 ומעלה היה כ-24%.⁵

1. סך תיקים גלויים ועבריינים⁶

לפי נתוני השנתון הסטטיסטי של משטרת ישראל לשנת 2019, בשנה זו נפתחו במשטרה בסה"כ 170,616 תיקים גלויים (כלומר, תיקים שיש בהם חשוד או נילון), ונרשמו בהם 173,048 חשודים או נילונים; ב-59% מהתיקים החשוד היה יהודי, וב-41% מהתיקים החשוד היה לא יהודי.

טבלה 1: תיקים גלויים, פילוח לפי קבוצת אוכלוסיה, 2015-2019⁷

חשוד/שנה	2015	2016	2017	2018	2019
תיקים שבהם נרשם חשוד יהודי (שיעור מכלל התיקים הגלויים)	118,671 (62%)	114,184 (62%)	118,671 (60%)	115,571 (60%)	102,630 (59%)
תיקים שבהם נרשם חשוד לא יהודי (שיעור מכלל התיקים הגלויים)	72,650 (38%)	67,687 (38%)	72,487 (40%)	74,301 (40%)	70,418 (41%)
סה"כ	188,999	179,158	183,071	184,131	170,616

בין 2015 ל-2019 שיעור התיקים שבהם נרשמו חשודים או נילונים לא יהודים גדל מ-38% ל-41%.

* סך כל התיקים לפי דת גבוה מסך כל התיקים הגלויים, כי ייתכן שבתיק אחד יש חשודים או נילונים בני דתות שונות

⁵ למ"ס, שנתון סטטיסטי לישראל 2019, לוח 2.3, אוכלוסייה לפי קבוצת אוכלוסייה, דת, מין וגיל. סה"כ אוכלוסייה יהודית מעל גיל 15: 4,788,400; אוכלוסייה לא יהודית מעל גיל 15: 1,546,600.

⁶ במסגרת עדכון המסמך, הוחלפו הנתונים על התיקים הגלויים על אודות תיקים גלויים בשנים 2015-2018 ולכן הם אינם זהים לנתונים שהוצגו במסמך מחדש מרץ. הנתונים הוחלפו, בעקבות השינוי בהגדרת "תיקים גלויים" בשנתון המשטרה. [בשנתון 2018](#) הוגדר תיק גלוי כתיק שיש בו חשוד או נילון שנחקר, ואילו בשנתון 2019 הוגדר תיק גלוי כתיק שבו נרשם חשוד או נילון, גם אם לא נחקר. [משטרת ישראל, אגף התכנון והארגון, מחלקת אסטרטגיה מדור מדידה ומידע, השנתון הסטטיסטי, 2019.](#)

⁷ [משטרת ישראל, אגף התכנון והארגון, מחלקת אסטרטגיה מדור מדידה ומידע, השנתון הסטטיסטי, 2019.](#) לוח 1.13

כפי שעולה בטבלה, בין השנים 2015-2019 שיעור התיקים בהם היו חשודים או נילונים לא-יהודים מסך התיקים הגלויים גדל מעט מ-38% ל-41%.

עוד עולה מטבלה 1, כי בשנים הללו ירדו גם מספר התיקים בהם נרשמו חשודים יהודים וגם מספר התיקים בהם נרשמו חשודים לא יהודים. עם זאת, בעוד מספר התיקים הגלויים בהם נרשם חשוד יהודי ירד ב-13.5%, מספר התיקים בהם נרשם חשוד לא יהודי ירד בשיעור של 3% בלבד.

נתונים נוספים המפורסמים בשנתון הסטטיסטי של המשטרה נוגעים למספר העבריינים (כך הם מכונים בשנתון המשטרה. למעשה, מדובר בחשודים או נילונים שנרשמו בתיקים) בכל אחת מקבוצות האוכלוסיה. בעוד הנתונים בטבלה 1 נוגעים למספר התיקים, כאשר בכל תיק יכולים להיות כמה חשודים, ומנגד – בכמה תיקים יכול להיות אותו חשוד, הנתונים שיוצגו להלן סופרים כל עבריין פעם אחת בכל שנה, גם אם היו לו כמה תיקים.

טבלה 2: עבריינים לפי קבוצת אוכלוסיה, 2015-2019⁸

בשנים 2015-2019, כ-42%-46% מהעבריינים שנרשמו בתיקי המשטרה היו לא יהודים.

2019	2018	2017	2016	2015	עבריין/שנה
86,669 (54%)	95,372 (56%)	96,731 (57%)	97,677 (58%)	100,711 (56%)	יהודי (שיעור מתוך סה"כ)
72,893 (46%)	75,325 (44%)	74,611 (43%)	71,053 (42%)	78,836 (44%)	לא יהודי (שיעור מתוך סה"כ)
159,562	170,697	171,342	168,730	179,547	סה"כ

מהטבלה עולה, כי בשנים 2015-2019, שיעור הלא יהודים מבין החשודים או הנילונים היה בין 42% ל-46%.

⁸ משטרת ישראל, אגף התכנון והארגון, מחלקת אסטרטגיה מדור מדידה ומידע, השנתון הסטטיסטי, 2019. לוח 1.28.

1.1 תיקים עם כתבי אישום

להלן יוצגו נתונים על תיקים בהם הוגשו כתבי אישום. יצוין, כי השנה המצויינת בטבלה היא השנה שבה הוגש כתב האישום, ולא שנת פתיחת התיק.

טבלה 3: כתבי אישום שהוגשו בשנים 2015-2019, לפי קבוצת אוכלוסיה⁹*

בין השנים 2015-2019
40%-45% מכתבי
האישום הוגשו כנגד
לא יהודים.

2019	2018	2017	2016	2015	חשוד/שנה
26,224	26,292	25,606	26,569	32,330	יהודי (שיעור מתוך הסה"כ)
(57%)	(56%)	(56%)	(58%)	(60%)	
19,484	21,053	20,394	19,387	21,869	לא יהודי (שיעור מתוך הסה"כ)
(43%)	(45%)	(44%)	(42%)	(40%)	
45,478	46,964	45,877	45,799	54,315	סה"כ כתבי אישום

* סך כל התיקים לפי קבוצת אוכלוסיה גבוה מסך כל התיקים הגלויים, כי ייתכן שבתיק אחד יש חשודים או נילונים משתי קבוצות האוכלוסיה.

מנתוני הטבלה עולה, כי בשנים 2015-2019 שיעור התיקים עם כתבי אישום שהוגשו כנגד לא יהודים נע בין 40%-45% מכלל התיקים שהוגש בהם כתב אישום.

1.2 מעצרים פליליים

טבלה 4: מעצרים פליליים, לפי קבוצת אוכלוסיה, 2015-2019¹⁰*

בין 2015 ל-2019 שיעור
המעצרים הלא יהודים
גדל מכ-54% ל-61%
מכלל המעצרים
הפליליים.

2019	2018	2017	2016	2015	עצור/שנה
19,725	21,251	24,451	26,431	27,884	יהודי
(39%)	(40%)	(41%)	(44%)	(46%)	(שיעור מתוך כלל המעצרים)
31,389	32,002	35,601	34,385	33,437	לא יהודי
(61%)	(60%)	(59%)	(56%)	(54%)	(שיעור מתוך כלל המעצרים)
51,128	53,267	60,074	60,834	61,339	סה"כ

* יש מעט מעצרים שבהם דת החשוד אינה ידועה, לכן סיכום המעצרים לפי דת נמוך מסך המעצרים.

⁹ משטרת ישראל, אגף התכנון והארגון, מחלקת אסטרטגיה מדור מדידה ומידע, השנתון הסטטיסטי, 2019. לוח 1.18

¹⁰ משטרת ישראל, אגף התכנון והארגון, מחלקת אסטרטגיה מדור מדידה ומידע, השנתון הסטטיסטי, 2019. לוח 1.23

מהטבלה עולה, כי בין השנים 2015-2019, שיעור הלא יהודים בקרב העצורים הפליליים גדל בהדרגה מ-54% ל-61%.

שיעור המעצרים של לא יהודים מסך המעצרים הפליליים גבוה משיעור התיקים הגלויים שבהם יש חשוד לא יהודי בכלל התיקים הגלויים, וגבוה גם משיעור הלא-יהודים בקרב חשודים שהוגש נגדם כתב אישום. היות שבשנתון המשטרה לא מפורסמת התפלגות העבירות בקרב כל אחת מקבוצות האוכלוסיה, לא ניתן לדעת האם שיעור המעצרים הגבוה יותר של לא יהודים נובע מפרופיל שונה של עבירות (או ממסוכנות גבוהה יותר).

1.3 נתונים לפי סוגי עבירות, 2019-2015

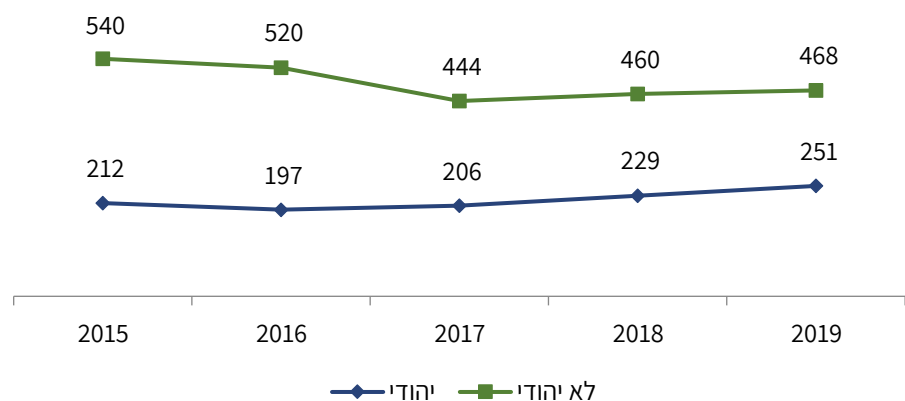
להלן יובאו נתוני המשטרה, שהופקו לבקשת מרכז המחקר והמידע של הכנסת, על אודות תיקים שנפתחו במשטרה בגין עבירות נבחרות, בפילוח לפי קבוצות אוכלוסיה (יהודים ולא יהודים). בהתאם למאפייני העבירות, נציג את נתוני החשודים שנרשמו בתיקים אלו, או את נתוני קורבנות העבירה.¹¹

1.3.1 עבירות כלפי אדם¹²

להלן יובאו נתונים על עבירות כלפי אדם. על פי הגדרת המשטרה, בעבירות כלפי אדם כלולות העבירות האלו: איום ברצח, גרימת מוות ברשלנות, גרימת מוות ברשלנות-תאונת דרכים, הריגה, ניסיון לרצח, רצח, רצח על ידי פעולת איבה, עבירות אחרות כלפי חיי אדם. **בחמש השנים שבין 2019-2015 נרשמו 1,095 חשודים יהודים בעבירות כלפי אדם (31% מכלל החשודים), ו-2,432 חשודים לא יהודים (69%). במהלך שנים אלו קטן מספר החשודים הלא יהודים וגדל מספר החשודים היהודים.** נתונים אלו יוצגו בתרשים 1.

תרשים 1: חשודים בעבירות כלפי אדם, לפי קבוצת אוכלוסיה, 2019-2015

בין 2015 ל-2019
69% מהחשודים
בעבירות כלפי אדם היו
לא יהודים ו-31% היו
לא יהודים.

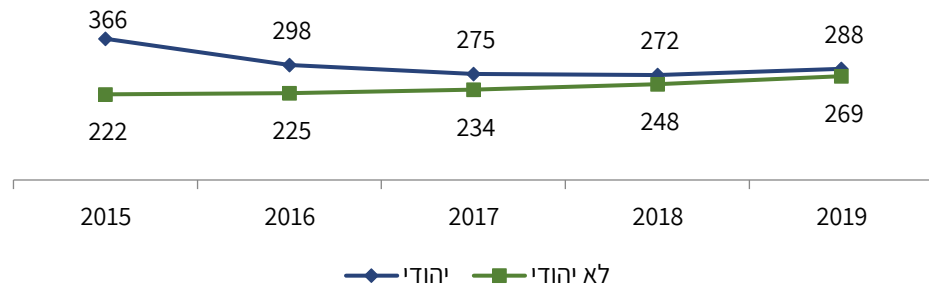
¹¹ רפ"ק עו"ד עמי גרנובסקי, ראש תחום תיאום ובקרה, לשכת מפכ"ל, משטרת ישראל. הועבר על ידי לשכת המשרד לביטחון הפנים, דוא"ל, 30 במרץ ו-31 במרץ 2020.

¹² ש.ם.

בשנים 2015-2019, 1,499 (56%) מהקורבנות של עבירות כלפי אדם היו יהודים ו-1,198 קורבנות (44%) היו לא יהודים. נתונים על קורבנות אלו יוצגו בתרשים 2.

תרשים 2: קורבנות בעבירות כלפי אדם, לפי קבוצת אוכלוסיה, 2015-2019

בין השנים 2015-2019
כמחצית הקורבנות
בעבירות כלפי אדם היו
לא יהודים.

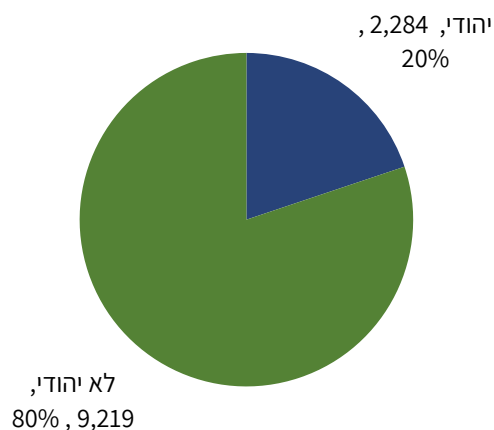
מנתונים אלו עולה, שבשנים 2015-2019 מספר הקורבנות היהודים בעבירות כלפי אדם קטן, בעוד שמספר הקורבנות הלא יהודים גדל ב-21%. למעשה, בשנת 2019 היה מספר דומה של קורבנות לעבירות נגד אדם בשתי קבוצות האוכלוסיה.

1.3.2 עבירות נשק¹³

להלן יובא בתרשים 3 פילוח של נתוני תיקים שנפתחו בגין עבירות נשק. על פי הגדרת המשטרה, בעבירות נשק כלולות העבירות האלו: יבוא ויצוא נשק בלי רשות, ייצור יבוא ויצוא נשק בלי רשות, מכירה או מסירת נשק ללא מורשה בזדון, מכירה או מסירת נשק ללא מורשה ברשלנות, נשיאת או הובלת חלק של נשק או תחמושת, נשיאת או הובלת נשק שלא כדין, סחר או עסקה למסירת החזקה בנשק לאחר, רכישת או החזקת חלק של נשק או תחמושת, רכישת או החזקת נשק שלא כדין, ביצוע עסקה אחרת בנשק.

תרשים 3: חשודים בתיקי עבירות נשק, לפי קבוצת אוכלוסיה, 2015-2019

בין השנים 2015-2019
80% מהחשודים בעבירות
נשק היו לא יהודים.

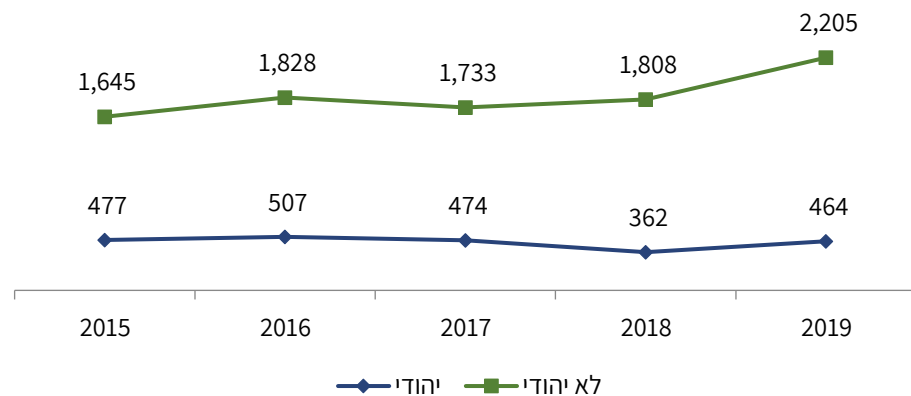

¹³ רפ"ק עו"ד עמי גרנובסקי, ראש תחום תיאום ובקרה, לשכת מפכ"ל, משטרת ישראל. הועבר על ידי לשכת המשד לביתחון הפנים, דוא"ל, 30 במרץ ו-31 במרץ 2020.

מהנתונים בתרשים 3 עולה כי רוב גדול של החשודים בעבירות נשק (80% מהחשודים) הם לא-יהודים (9,219 תיקים של לא יהודים בכלל השנים 2015-2019). עוד עולה מנתוני המשטרה, שבשנים האחרונות גדל מספר התיקים שנפתחו לחשודים לא-יהודים; נתונים על כך יוצגו בתרשים 4.

תרשים 4: חשודים בתיקי עבירות נשק, לפי קבוצת אוכלוסיה, 2015-2019

בין השנים 2015-2019 מספר תיקי עבירות הנשק של יהודים נותר קבוע ואילו מספר התיקים שבהם נרשמו חשודים לא יהודים גדל בכ-34%.

מהנתונים בתרשים 4 עולה, כי בעוד שמספר תיקי עבירות הנשק בקרב יהודים נשאר קבוע בשנים האחרונות, מספרם של תיקים אלו בקרב לא-יהודים גדל מ-1,645 תיקים בשנת 2015 ל-2,205 תיקים בשנת 2019 – גידול מצטבר של 34%.

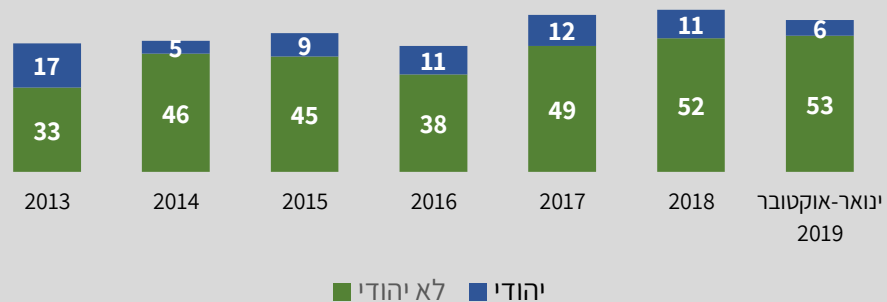
שימוש בכלי נשק לא חוקיים לצורך רצח וניסיון לרצח בתיקים גלויים

להלן יובאו נתוני המשטרה, שנמסרו במענה לבקשת חופש מידע, על תיקים גלויים שנפתחו בגין שימוש בכלי נשק לא חוקיים בעבירת רצח וניסיון לרצח (תיקים שבהם נרשם חשוד – יהודי או לא יהודי).

בתיקים שנפתחו עקב עבירת רצח יש שכיחות גבוהה יחסית של חשודים לא יהודים. נתונים על כך, מהשנים 2013 עד 2019, יוצגו בתרשים 5; נתוני 2019 כוללים תיקים שנפתחו עד סוף חודש אוקטובר.¹⁴

¹⁴ רפ"ק עו"ד יניב ארקוס, קצין מדור תלונות ציבור ארצי, עוזר הממונה על חופש המידע במשטרת ישראל, מענה לבקשת חופש מידע מס' 1,822/19, הועבר בדוא"ל על ידי רס"ב גילה קלדרון, רכזת היחידה לחופש המידע ותלונות הציבור במשטרת ישראל, 6 באפריל ו-19 באפריל 2020.

תרשים 5: תיקי רצח באמצעות נשק, 2013-אוקטובר 2019¹⁵

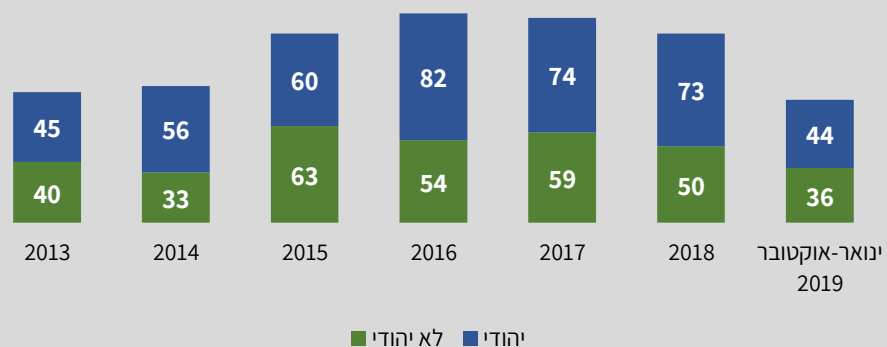

על פי נתוני תרשים 5, בשנים 2013-2019 (עד סוף אוקטובר 2019) ב-82% מהתיקים של מקרי הרצח באמצעות נשק נחשדו לא יהודים.

להלן יוצגו בתרשים 6 נתונים שנאספו בין 2013 לאוקטובר 2019, על תיקים שנפתחו עקב **ניסיונות לרצח**, שבהם נרשמו גם עבירות סחר בנשק לא חוקי, ייצור אמצעי לחימה וירי.

תרשים 6: תיקי ניסיונות לרצח שבהם נרשמו גם עבירות סחר בנשק לא חוקי, ייצור

אמצעי לחימה וירי¹⁶

על פי נתונים אלו, גם בתיקי ניסיונות לרצח שנעשו באמצעות נשק לא חוקי, רוב החשודים בשנים 2013-2019 - 56% - היו לא יהודים.

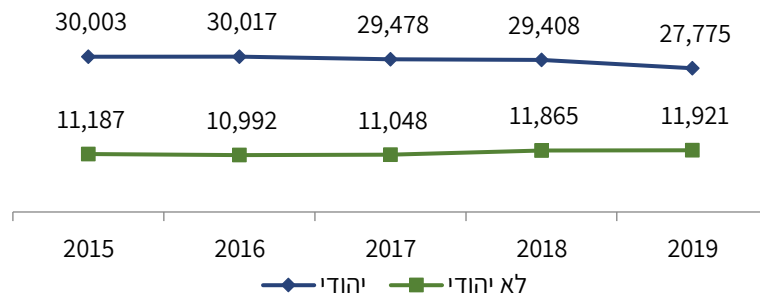
¹⁵ ש.ם.

¹⁶ ש.ם.

1.3.3 עבירות נגד גוף¹⁷

להלן יובאו בתרשימים 7 ו-8 נתוני המשטרה על עבירות נגד גוף בשנים 2015-2019. על פי הגדרת המשטרה, בקטגוריה זו כלולות העבירות האלו: תקיפה (לא כולל תקיפת עובד ציבור), הקמת מחסום, השלכת בקבוק תבערה, חבלה גופנית חמורה, חטיפה כפייה ומאסר שווא, עבירות נגד גוף, רשלנות ופחזות פלילית, תקיפת עובדי ציבור בתפקיד, אחר-כלפי גוף אדם. במהלך השנים קטן מספר החשודים היהודים בכ-7% ובמקביל לכך גדל מספר החשודים הלא יהודים בשיעור דומה. שיעורם של הלא-יהודים בקרב החשודים בכלל השנים 2015-2019 היה 28%. נתונים על כך יוצגו בתרשים 7.

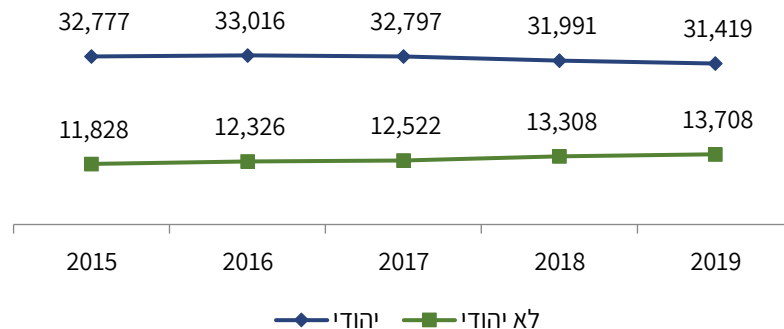
תרשים 7: חשודים בעבירות נגד גוף, לפי קבוצת אוכלוסיה, 2015-2019

בין השנים 2015-2019 קטן מספר החשודים היהודים בעבירות נגד גוף ב-7%, בעוד מספר החשודים הלא יהודים גדל בשיעור דומה.

בתרשים 8 יוצגו נתונים על הקורבנות בעבירות אלו בשנים 2015-2019. שיעור הקורבנות הלא יהודים בעבירות אלו (27%) היה דומה לשיעור החשודים הלא יהודים. בעוד שבין 2015 ל-2019 מספר קורבנות העבירה היהודים בעבירות נגד גוף קטן בכ-4%, מספר הקורבנות הלא יהודים בעבירות אלו גדל בהדרגה בכ-16%.

תרשים 8: קורבנות בעבירות נגד גוף, לפי קבוצת אוכלוסיה, 2015-2019

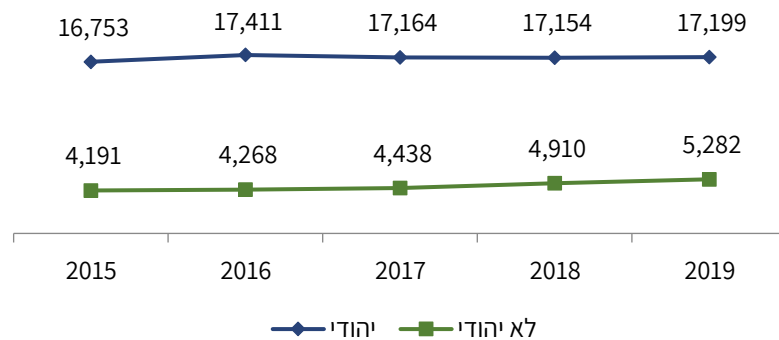
בשנים אלו, מספר הקורבנות היהודים בעבירות נגד גוף קטן בכ-4% ואילו מספר הקורבנות הלא יהודים גדל בכ-16%.

¹⁷ רפ"ק עו"ד עמי גרנובסקי, ראש תחום תיאום ובקרה, לשכת מפכ"ל, משטרת ישראל. הועבר על ידי לשכת המשרד לביטחון הפנים, דוא"ל, 30 במרץ ו-31 במרץ 2020.

1.3.4 תיקי אלימות במשפחה¹⁸

להלן יובאו נתוני המשטרה על תיקי אלימות במשפחה. תיקים אלו כוללים מגוון רחב של עבירות, ובכולם בין החשוד לקורבן יש זיקה משפחתית, למשל בני זוג או הורים ובניהם. בין השנים 2015-2019 נרשמו במשטרת ישראל בכל שנה בין 16,700 ל-17,400 תיקי אלימות במשפחה שבהם החשוד היה יהודי ובין 4,200 ל-5,300 תיקים שבהם החשוד היה לא יהודי. **מספר תיקי האלימות במשפחה בהם היה חשוד לא יהודי גדל לאורך התקופה ב-26%, בעוד מספר התיקים בהם היה חשוד יהודי גדל ב-2.6%** (פחות משיעור הגידול המצטבר של האוכלוסיה לאורך תקופה זו). נתונים אלו יוצגו בתרשים 9.

תרשים 9: חשודים בתיקי אלימות במשפחה, פילוח לפי קבוצת אוכלוסיה, 2015-2019

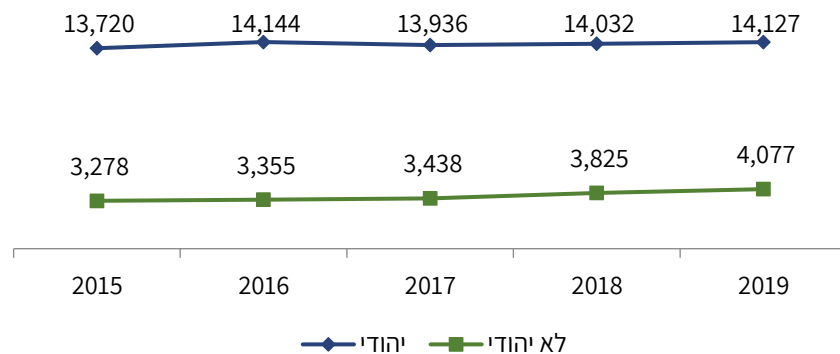

בין השנים 2015-2019 מספר תיקי האלימות במשפחה שבהם נרשם חשוד לא יהודי גדל ב-26%, ומספר התיקים שבהם נרשם קורבן לא יהודי גדל ב-24%.

בשנים אלו גדלו מספר החשודים ומספר הקורבנות היהודים ב-2.6% - פחות משיעור הגידול של האוכלוסיה היהודית.

מספר תיקי האלימות במשפחה בהם היה קורבן לא יהודי גדל לאורך התקופה ב-24%, בעוד מספר התיקים בהם היה קורבן יהודי גדל ב-2.6%.

תרשים 10: קורבנות בתיקי אלימות במשפחה, לפי קבוצת אוכלוסיה, 2015-2019

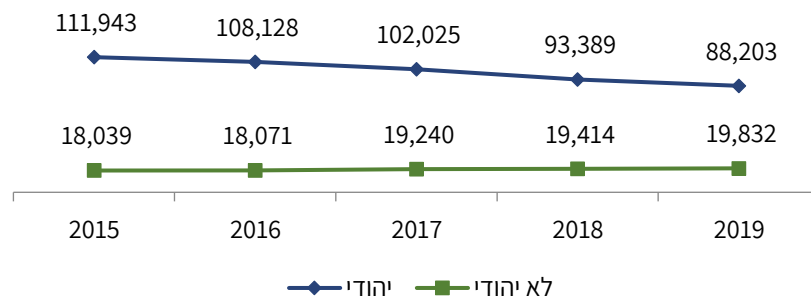
¹⁸ על פי הגדרת המשטרה, עבירות אלימות במשפחה הן עבירות שנעשו בזיקה משפחתית, למשל בין בני זוג או בין הורים לילדיהם. רפ"ק עו"ד עמי גרנובסקי, ראש תחום תיאום ובקרה, לשכת מפכ"ל, משטרת ישראל. הועבר על ידי לשכת המשרד לביטחון הפנים, דוא"ל, 30 במרץ ו-31 במרץ 2020. שיחת טלפון, 29 במרץ 2020.

1.3.5 עבירות רכוש¹⁹

להלן נביא את נתוני משטרת ישראל על עבירות רכוש שנרשמו בתיקי משטרה. על פי הגדרת המשטרה, בעבירות רכוש כלולות העבירות האלו: גניבה מתוך רכב, גניבה על ידי עובד ציבור, גניבה על ידי עובדים וסוכנים, גניבה ושימוש ברכב ללא רשות, גניבות חקלאיות, גניבת אופניים, גניבת חלקי רכב, גרימת נזק לרכוש בזדון, גניבות אחרות, החזקת כלי פריצה, החזקת רכוש גנוב הנמצא מזוין לביצוע פשע, הצתה, הצתה על רקע לאומני, התפרצות לבית דירה, התפרצות לבתי עסק ומוסדות, זיוף סימני זיהוי של רכב, חטיפת ארנקים, כייסות, מניעת גניבות כלי רכב, סחיטה, סחר והחזקה בחלקי רכב גנובים, עבירות כלפי הרכוש, עבירות נגד המחשב, קבלת רכוש גנוב, שוד ושאר עבירות הקשורות ברכוש.

בשנים 2019-2015 נרשמו במשטרה כ-94,000 קורבנות לא יהודים (16% מקורבנות העבירה) וכ-71,000 חשודים לא יהודים (37% מהחשודים) בתיקי עבירות רכוש. בתרשים 11 יובאו נתונים על אודות קורבנות העבירה.

תרשים 11: קורבנות עבירות הרכוש, לפי קבוצת אוכלוסייה, 2019-2015

בחמש השנים האחרונות, רוב הקורבנות בעבירות הרכוש (84%) הם יהודים; בעוד שמספר הקורבנות היהודים קטן ב-21%, מספר הקורבנות הלא יהודים גדל ב-10%.

מנתוני התרשים עולה, שרוב גדול של הקורבנות בעבירות רכוש הם יהודים (84%); בעוד שמספרם של הקורבנות היהודים קטן ב-21%, מספר הקורבנות הלא יהודים גדל בכ-10% בין 2015 ל-2019.

1.3.6 הצתות²⁰

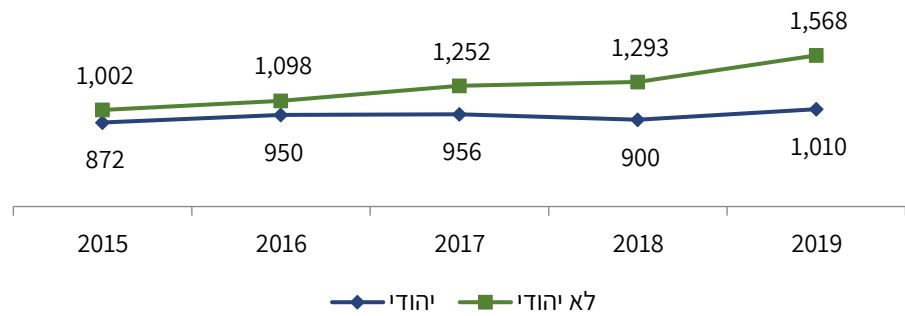
עבירות של הצתות הן תת-קבוצה של עבירות רכוש. בשנים 2019-2015 נרשמו במשטרה 10,900 קורבנות וכ-4,600 חשודים בעבירת הצתות. בתרשים 12 יוצגו נתונים על הקורבנות בעבירה זו בכל אחת מהשנים.

¹⁹ רפ"ק עו"ד עמי גרנובסקי, ראש תחום תיאום ובקרה, לשכת מפכ"ל, משטרת ישראל. הועבר על ידי לשכת המשרד לביטחון הפנים, דוא"ל, 30 במרץ ו-31 במרץ 2020.

²⁰ רפ"ק עו"ד עמי גרנובסקי, ראש תחום תיאום ובקרה, לשכת מפכ"ל, משטרת ישראל. הועבר על ידי לשכת המשרד לביטחון הפנים, דוא"ל, 30 במרץ ו-31 במרץ 2020.

תרשים 12: קורבנות בעבירת הצתות, לפי קבוצת אוכלוסיה, 2015-2019

בשנים 2015-2019, 57% מהקורבנות בעבירת הצתות היו לא יהודים. בשנים אלו גדל מספרם של קורבנות אלו ב-57%.

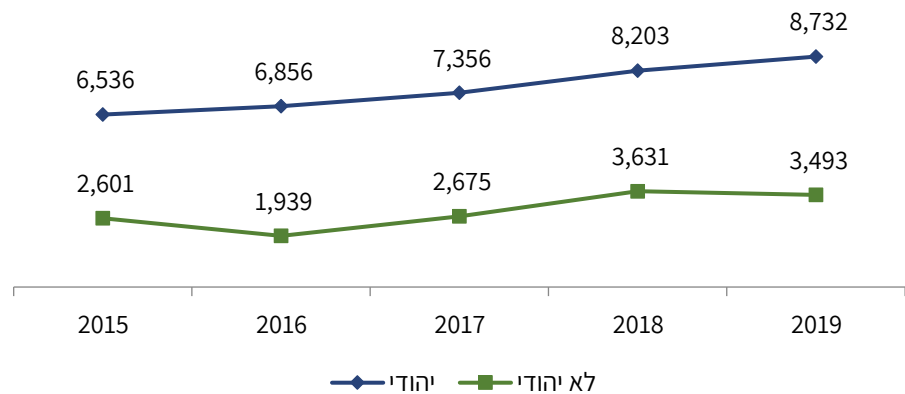

מתרשים 12 אפשר ללמוד כי בין השנים 2015 ל-2019, 57% מהקורבנות בעבירה זו היו לא יהודים. בשנים אלו חלה עליה במספר הקורבנות שנרשמו בתיקים שנפתחו בעבירת הצתות, ובעיקר בקרב לא-יהודים: מספר קורבנות ההצתות הלא יהודים שנרשמו במשטרה גדל מ-1,002 בשנת 2015 ל-1,568 בשנת 2019 – עלייה מצטברת של 57%.

1.3.7 סחר בסמים²¹

בכלל השנים 2015-2019 נרשמו במשטרת ישראל כ-52,000 תיקי סחר בסמים וב-28% מהם החשודים הם לא-יהודים. נתונים על כך יוצגו בתרשים 13.

בשנים 2015-2019 גדל מספר החשודים משתי קבוצות האוכלוסיה (יהודים ולא יהודים) בתיקי סחר בסמים בשיעור דומה – 33%-34%.

תרשים 13: חשודים בתיקי סחר בסמים, פילוח לפי קבוצת אוכלוסיה, 2015-2019

על פי הנתונים בתרשים, בשנים 2015-2019 חל גידול במספר תיקי סחר בסמים, הן בקרב יהודים והן בקרב לא-יהודים. שיעור הגידול המצטבר בשנים אלו בשתי האוכלוסיות הוא 33%-34%.

²¹ ש.מ.

1.3.8 מבט על עבירות בכמה יישובים ערבים, 2018-2008

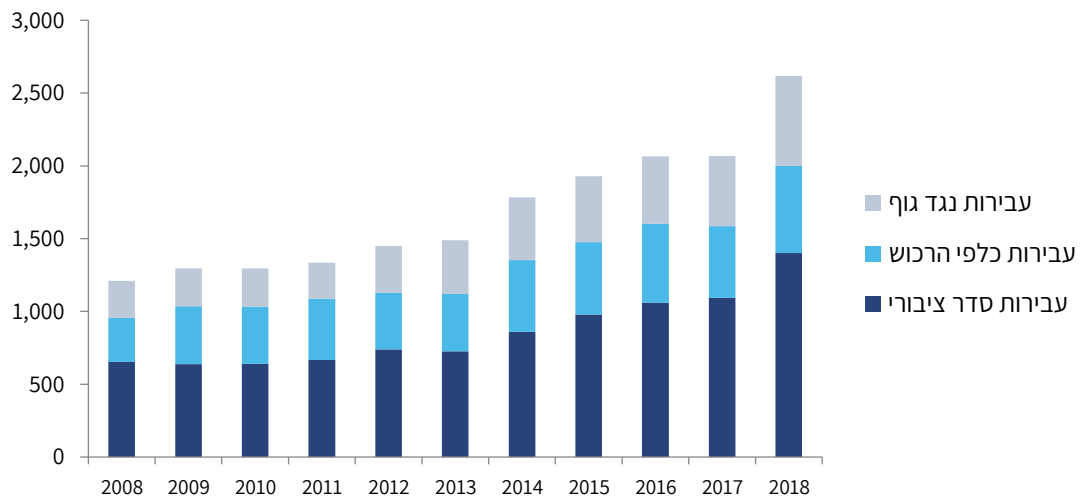
להלן יובאו נתוני המשטרה, שנמסרו בתשובה לבקשה שהוגשה למשטרה מכוח חוק חופש מידע, על אודות עבירות בשלושה יישובים ערבים: רהט, כפר קאסם ונצרת. הנתונים כוללים תיקים שנפתחו במשטרת ישראל בשנים 2008-2018, שבהם נרשמו עבירות מכמה סוגים: עבירות סדר ציבורי, עבירות רכוש, עבירות נגד גוף ועבירות כלפי אדם. יודגש, כי הפילוחים שהתבקשו בבקשת חופש המידע אינם כוללים את כל סוגי העבירות.

רהט

רהט הוא ישוב בדואי, שנמצא במרחב נגב של המשטרה; בשנת 2018 חיו בו כ-69 אלף תושבים - כולם מוסלמים.²² להלן יובאו בתרשים 14 נתונים על 15,920 תיקי המשטרה שנפתחו עקב עבירות סדר ציבורי, עבירות כלפי הרכוש, ועבירות נגד גוף בעיר **רהט**, בין השנים 2008-2018.²³

תרשים 14: תיקים שנפתחו עקב עבירות סדר ציבורי, עבירות רכוש ועבירות נגד גוף בעיר

רהט, 2018-2008

בין 2008 ל-2018 גדל מספר התיקים שנפתחו ברהט, בעיקר עקב עלייה במספר עבירות הסדר הציבורי.

על פי נתוני התרשים, בין השנים 2008 ל-2018, חל גידול במספר התיקים שנפתחו ברהט בגין העבירות הללו. הגידול העיקרי נרשם בעבירות הסדר הציבורי, שמספרן הוכפל בשבע השנים האחרונות המוצגות בתרשים; בין 2017 ל-2018 גדל מספרן ב-28%. עבירות הסדר

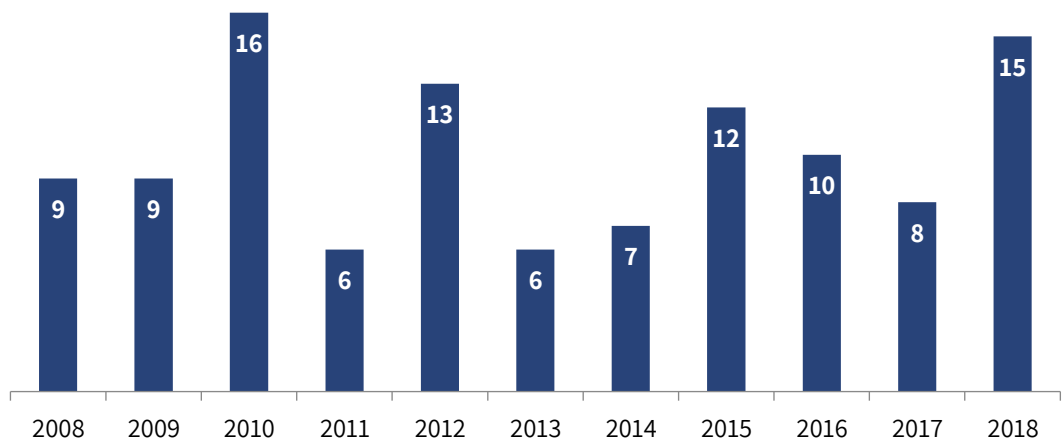
²² לשכה מרכזית לסטטיסטיקה, [הרשויות המקומיות בישראל -2018](#), קובץ נתונים לעיבוד, [משטרת ישראל](#), אגף התכנון והארגון, מחלקת אסטרטגיה מדור מדידה ומידע, השנתון הסטטיסטי, 2019.

²³ רפ"ק עו"ד יניב ארקוס, קצין מדור תלונות ציבור ארצי, עוזר הממונה על חופש המידע במשטרת ישראל, מענה לבקשת חופש מידע מס' 30,499/19 ביוני 2019, הועבר בדוא"ל על ידי רס"ב גילה קלדרון, רכזת היחידה לחופש המידע ותלונות הציבור במשטרת ישראל, 6 באפריל ו-19 באפריל 2020.

הציבורי כוללות בין היתר הכשלת עובד ציבור, תקיפת והכשלת שוטר, קטטות והפרעות ברחובות ובמוסדות, איומים, שוחד, התקהלות או התאגדות, מטרד רעש וחסימת דרך, הסגות גבול ועבירות נגד חוק הכניסה לישראל.

באותן שנים נפתחו ברהט גם 111 תיקים עקב עבירות כלפי חיי אדם. עבירות אלו כוללות: רצח, ניסיון לרצח, הריגה וגרימת מוות ברשלנות. מפאת חומרתן של עבירות אלו, נציג אותן בנפרד בתרשים 15.²⁴

תרשים 15: תיקי עבירות כלפי חיי אדם, רהט, 2008-2018

בכל אחת מהשנים שבין 2008 ל-2018 נפתחו ברהט בין 6-16 תיקים עקב עבירות כלפי חיי אדם, ובשנת 2018 היה מספרם של תיקים אלו 15.

בהקשר זה נקדים ונציין, כי **חיזוק הנוכחות המשטרתית ברהט עליה הוחלט במסגרת החלטת הממשלה 1402 לא יצא לפועל (לפרטים על כך ראו פרק 3).**

כפר קאסם

כפר קאסם הוא יישוב במרחב שרון של המשטרה; בשנת 2018 חיו בו כ-23 אלף תושבים וכמעט כולם מוסלמים.²⁵

²⁴ רפ"ק עו"ד יניב ארקוס, קצין מדור תלונות ציבור ארצי, עוזר הממונה על חופש המידע במשטרת ישראל, מענה לבקשת חופש מידע מס' 499/19, 30 ביוני 2019, הועבר בדוא"ל על ידי רס"ב גילה קלדרון, רכזת היחידה לחופש המידע ותלונות הציבור במשטרת ישראל, 6 באפריל ו-19 באפריל 2020.

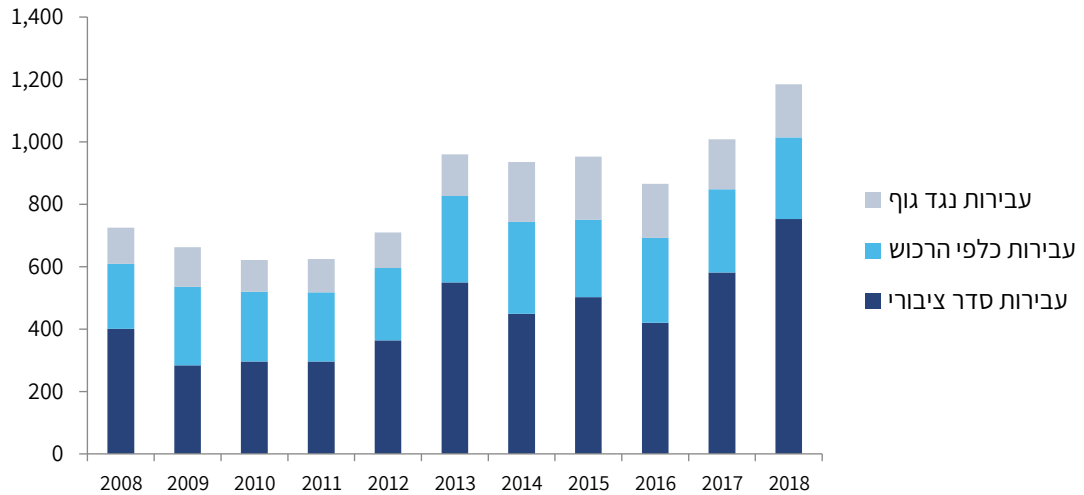
²⁵ לשכה מרכזית לסטטיסטיקה, [הרשויות המקומיות בישראל - 2018](#), קובץ נתונים לעיבוד, [משטרת ישראל, אגף התכנון והארגון, מחלקת אסטרטגיה מדור מדידה ומידע, השנתון הסטטיסטי, 2019](#).

להלן יוצגו בתרשים 16 נתונים על 9,308 תיקים שנפתחו **בכפר קאסם** עקב עבירות סדר ציבורי, עבירות רכוש ועבירות נגד גוף בשנים 2008-2018.²⁶

תרשים 16: תיקים שנפתחו עקב עבירות סדר ציבורי, עבירות רכוש ועבירות נגד גוף, כפר

קאסם, 2018-2008²⁷

בין 2012 ל-2018
גדל מספר התיקים
שנפתחו בכפר קאסם,
בעיקר עקב הגידול
במספר עבירות הסדר
הציבורי.

מנתוני התרשים עולה, כי בין השנים 2008 ל-2018, גדל מספר התיקים בכפר קאסם בקרוב ל-50%. בעוד שבין השנים 2008-2012 לא חלו שינויים ניכרים במספר התיקים, בשנים לאחר מכן גדל מספר התיקים: ממוצע של כ-670 תיקים בשנה עד שנת 2012, לממוצע של כ-990 בשנים שלאחר מכן. בין 2017 ל-2018 גדל מספר התיקים בעבירות אלו ב-20%. בדומה לרהט, גם בכפר קאסם עיקר הגידול נובע מגידול במספר עבירות הסדר הציבורי.

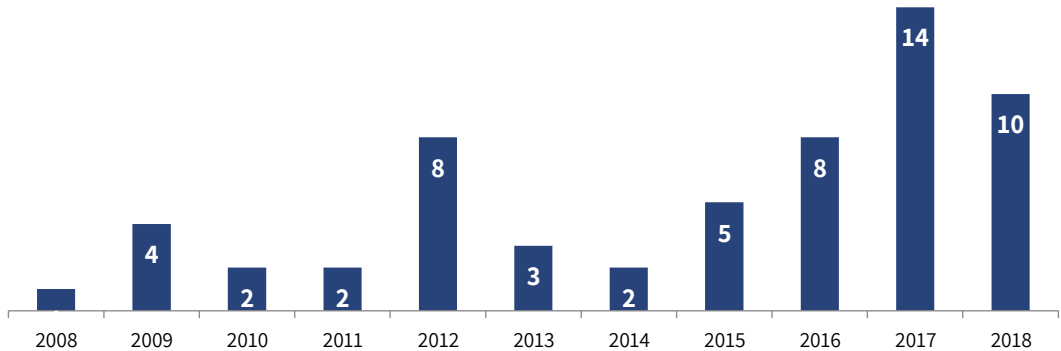
גם מספרן של העבירות כלפי חיי אדם גדל במידה ניכרת בתוך עשור. נתונים על כך יוצגו בתרשים 17.

²⁶ שם.

²⁷ שם.

תרשים 17. תיקים שנפתחו עקב עבירות כלפי חיי אדם, כפר קאסם, 2018-2008²⁸

בשנים אלו גדל במידה ניכרת מספר התיקים שנפתחו עקב עבירות כלפי חיי אדם בכפר קאסם.

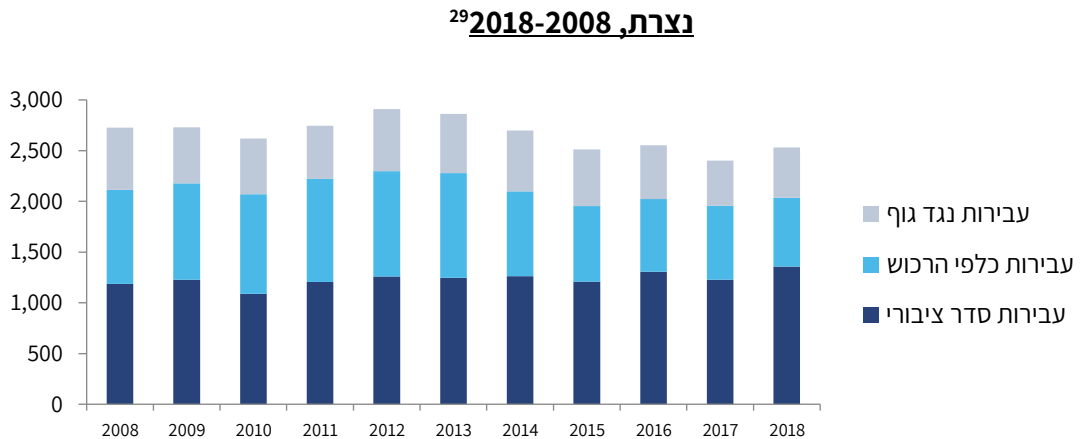

מהנתונים בתרשים ניכר גידול במספר התיקים בעבירות כלפי חיי אדם; בשנים 2008-2015 היה מספרם של תיקים אלו 1-8, ובשלוש השנים שלאחר מכן היה מספרם 8-14.

נצרת היא העיר הגדולה ביותר במגזר הערבי, ובה כ-77 אלף תושבים. נכון לשנת 2018, כ-70% מהם מוסלמים והשאר נוצרים. בניגוד לעלייה במספר התיקים שנרשמה ברהט ובכפר קאסם, מספר התיקים שנפתחו בנצרת בגין עבירות אלו קטן בשנים האחרונות במידת מה. בתרשים 18 יוצגו נתונים על 29,290 תיקים שנפתחו בין 2008 ל-2018 בנצרת בעבירות סדר ציבורי, עבירות רכוש ועבירות נגד גוף.

תרשים 18: תיקים שנפתחו עקב עבירות סדר ציבורי, עבירות רכוש ועבירות נגד גוף, נצרת, 2018-2008²⁹

בין 2008 ל-2018 נרשמה ירידה מסוימת במספר התיקים שנפתחו בנצרת.

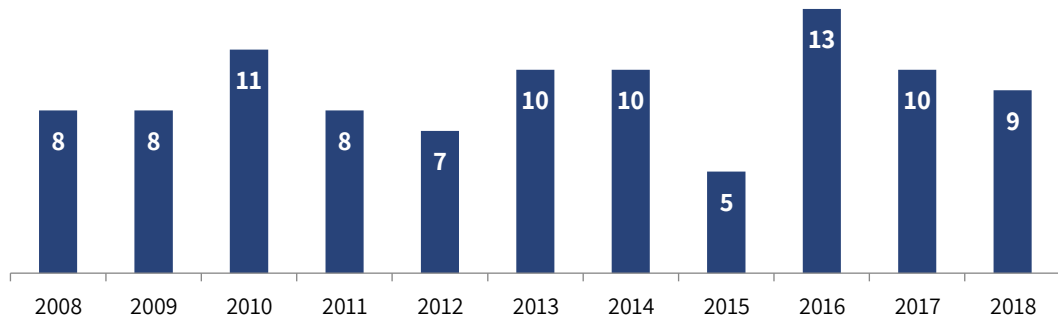
²⁸ רפ"ק עו"ד יניב ארקוס, קצין מדור תלונות ציבור ארצי, עוזר הממונה על חופש המידע במשטרת ישראל, מענה לבקשת חופש מידע מס' 30,499/19 ביוני 2019, הועבר בדוא"ל על ידי רס"ב גילה קלדרון, רכזת היחידה לחופש המידע ותלונות הציבור במשטרת ישראל, 6 באפריל ו-19 באפריל 2020.

²⁹ שם.

מהתרשים עולה, כי עיקר הקיטון במספר התיקים נובע מקיטון במספר תיקי עבירות הרכוש, שבתחילת העשור עמד על כ-1,000 בכל שנה, וב-2018 ירד לכ-670.³⁰

בתרשים 19 יוצגו נתונים על 99 תיקים שנפתחו בנצרת עקב עבירות כלפי חיי אדם, בשנים 2018-2008.

תרשים 19: תיקי עבירות כלפי חיי אדם, נצרת, 2018-2008³¹

מנתוני התרשים עולה כי בין השנים 2018-2008 מספר התיקים שנפתחו עקב עבירות כלפי חיי אדם נע בין 5-13, ובממוצע נפתחו בנצרת 9 תיקים בשנה.

2. כלואים בשירות בתי הסוהר

להלן יובאו נתוני שירות בתי הסוהר (שב"ס) על מספר הכלואים (שפוטים ועצורים) תושבי ישראל, שנכלאו במתקני שב"ס על רקע פלילי. בקבוצת הלא יהודים כללנו את המוסלמים והנוצרים ולא כללנו את הכלואים שלא צוינה דתם (שיעורם מכלל השפוטים הוא 2% ומכלל העצורים – 1%).

הנתונים השונים הופקו ב-30 במרץ 2020.³² נציין שעקב משבר הקורונה, ובמסגרת הצעדים שנקט שב"ס להפחתת צפיפות הכליאה, יום לפני הפקת הנתונים שחרר שב"ס למאסר בית 230 שפוטים,³³ ומאז שוחררו אסירים רבים נוספים - נכון ל-31 במאי 2020 הגיע מספרם ל-694.³⁴ אין

³⁰ רפ"ק עו"ד יניב ארקוס, קצין מדור תלונות ציבור ארצי, עוזר הממונה על חופש המידע במשטרת ישראל, מענה לבקשת חופש מידע מס' 499/19, 30 ביוני 2019, הועבר בדוא"ל על ידי רס"ב גילה קלדרון, רכזת היחידה לחופש המידע ותלונות הציבור במשטרת ישראל, 6 באפריל ו-19 באפריל 2020.

³¹ ש.ם.

³² רב כלאי כרמית מויאל, ראש לשכת ממלא מקום נציבת שב"ס, מכתב מתאריך 30 במרץ 2020. הועבר בדוא"ל על ידי גל יונה, לשכת השר לביטחון הפנים, בתאריך 10 ביוני 2020.

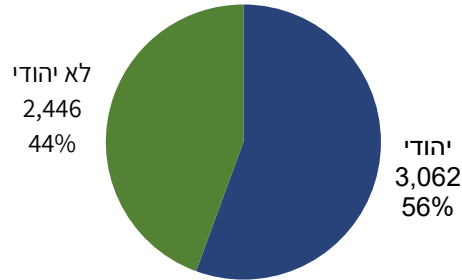
³³ אסירים אלו שוחררו למאסר בית 30 ימים לפני מועד תום מאסרם. אתר שב"ס, [הודעות דוברות](#), הודעה מתאריך 29 במרץ 2020.

³⁴ ש.ם, הודעה מתאריך 31 במאי.

לנו נתונים על התפלגותם של אסירים אלו לפי קבוצת אוכלוסיה ומכאן עולה אפשרות שהתפלגות האסירים השתנתה מיום הפקת הנתונים.

תרשים 20: שפוטים פליליים תושבי ישראל, לפי קבוצות אוכלוסיה, מרץ 2020³⁵

בחודש מרץ 2020,
44% מהשפוטים
הפליליים תושבי ישראל
בשב"ס היו לא יהודים.

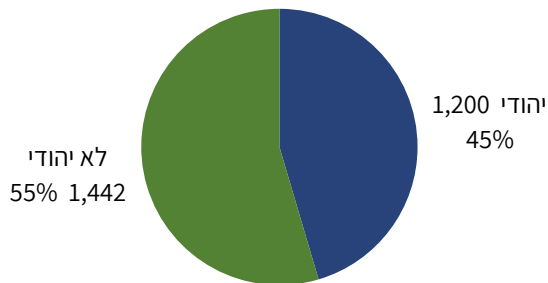

מנתוני התרשים עולה שב-30 במרץ 2020 היו בשב"ס 5,508 שפוטים **פליליים** תושבי ישראל; כ-56% מהם היו יהודים וכ-44% מהם היו לא יהודים.

להלן יובאו בתרשים 21 נתוני שב"ס על עצורים **פליליים** בבתי הסוהר. מתרשים זה עולה כי שיעורם של הלא יהודים מקרב העצורים (56%) גדול משיעור הלא יהודים מקרב השפוטים.

תרשים 21. עצורים פליליים תושבי ישראל, לפי קבוצת אוכלוסיה, מרץ 2020³⁶

בחודש מרץ 2020,
55% מהעצורים
הפליליים תושבי
ישראל בשב"ס היו לא
יהודים.

3. יישום החלטת הממשלה 1402 משנת 2016

לאורך השנים היו החלטות ממשלה ותוכניות שונות להתמודדות עם נושא הפשיעה במגזר הערבי. בשנת 2016 התקבלה החלטת ממשלה 1402 "שיפור רמת הביטחון האישי במגזר הערבי וחיזוק הביטחון בירושלים". ההחלטה כללה צעדים שמטרתם לשפר את הביטחון האישי במגזר הערבי ובירושלים. בין צעדים אלו: הקמת תחנות משטרה חדשות, חיזוק תחנות משטרה קיימות,

³⁵ 95% מהלא יהודים בתרשים הם מוסלמים. רב כלאי כרמית מויאל, ראש לשכת ממלא מקום נציבת שב"ס, מכתב מתאריך 30 במרץ 2020. הועבר בדוא"ל על ידי גל יונה, לשכת השר לביטחון הפנים, בתאריך 10 ביוני 2020.

³⁶ 98% מהעצורים הלא יהודים הם מוסלמים.

חיזוק מערכים מבצעיים נוספים ומערכי תמיכה במשטרה והוספת 2,600 תקנים חדשים. לשם כך הוחלט להקצות סכום של 2 מיליארד ש"ח - כמחציתם בבסיס התקציב. התוכנית אמורה היתה להתבצע בשני שלבים - בשלב הראשון, בשנת 2016, המשטרה היתה אמורה לאייש 500 תקנים שנוספו לה, ובשלב השני, **משנת 2017 עד 2020, הוחלט ששוטרים יגויסו בהתאם למציאת מקור תקציבי ושהחלטה על הקמת תחנות המשטרה וחיזוקן תיעשה בשיתוף עם משרד האוצר.**³⁷

לצורך מעקב אחר יישום החלטת הממשלה, מרכז המחקר והמידע של הכנסת פנה למשרד לביטחון הפנים. להלן נביא את עיקרי תשובת המשרד.³⁸ נציין, כי בימים אלו מסתיימת כתיבת מסמך של המחלקה לפיקוח תקציבי של מרכז המחקר והמידע של הכנסת, ובו ניתוח כלכלי של תשובה זו של המשרד וכן של משרדי ממשלה נוספים.³⁹

ראשית, המשרד לביטחון הפנים הדגיש בתשובתו כי **במהלך שנות יישום התוכנית קוצץ תקציב משטרת ישראל באופן משמעותי ומסיבה זו נוצרו פערים בין התוכנית לביצוע, הן בתחום הקמת תחנות המשטרה, והן בתחום כוח האדם.**

בטבלה 5 יוצג סטטוס חיזוק והקמת תחנות המשטרה ונקודות המשטרה בהשוואה למתוכנן.

טבלה 5: סטטוס ההקמה והחיזוק של תחנות ונקודות משטרה ביישובים ערביים⁴⁰

מחוז	תחנה או נקודת משטרה	סטטוס
צפון	תחנת משטרה כפר כנא	נעשה
	תחנת משטרה טמרה	נעשה
	תחנת משטרה מג'ד אל כרום	נעשה
	תחנת משטרה שפרעם	לא נעשה
	נקודת משטרה מג'אר	נעשה
חוף	נקודת משטרה איכסאל	לא נעשה
	נקודת משטרה ג'דיידה מכר	נעשה
	תחנת משטרה ג'אסר א-זרקא	נעשה ⁴¹

שבע מעשר תחנות המשטרה המתוכננות וארבע משמונה נקודות המשטרה המתוכננות הוקמו או חוזקו.

עיקר הפער הוא באיזור הדרום, שם לא בוצעו הפרוייקטים שתוכננו בשלושה יישובים - רהט, חורה-לקיה ושגב שלום.

³⁷ החלטת ממשלה מס' 1402, [שיפור רמת הביטחון האישי במגזר הערבי וחיזוק הביטחון בירושלים](#), 14 באפריל 2016.

³⁸ אדוה מובדלי, מרכזת בכירה תקציבי משטרה, מכתב, 26 בינואר, 2020. הועבר בדוא"ל ללירן קוסמן, רכז מחקר ומידע במרכז המחקר והמידע של הכנסת.

³⁹ לירן קוסמן, ניתוח יישום החלטה 922 של הממשלה - פיתוח כלכלי באוכלוסית המיעוטים בשנים 2016-2018. מרכז המחקר והמידע של הכנסת, המסמך בהכנה.

⁴⁰ שם.

⁴¹ תחנה מוקטנת, כהגדרת המשרד לביטחון הפנים.

מחוז	תחנה או נקודת משטרה	סטטוס
מרכז	תחנת משטרה באקה אל גרבייה	נעשה
	תחנת משטרה אום אל פחם	לא נעשה
	נקודת משטרה כפר מנדא	נעשה
	נקודת משטרה טובה זנגריה	נעשה
דרום	תחנת משטרה כפר קאסם	נעשה
	נקודת משטרה טירה	לא נעשה
	תחנת משטרה ערוער	נעשה
	תחנת משטרה רהט	לא נעשה
	נקודת משטרה חורה-לקיה	לא נעשה
	נקודת משטרה שגב שלום	לא נעשה

מהטבלה עולה, ששבע מעשר **תחנות המשטרה המתוכננות** וארבע מתוך שמונה **נקודות המשטרה המתוכננות** אכן הוקמו או חוזקו, וכי **עיקר הפער בהקמה ובחיזוק נוצר באיזור הדרום: לא הוקמו תחנות המשטרה שתוכננו בשפרעם, אום אל פחם ורהט, ונקודות המשטרה שתוכננו באיכסאל, טירה, חורה-לקיה ושגב שלום.**

עוד נמסר בתשובת המשרד לביטחון הפנים, שהוקמו חמישה מרכזי שירות שתוכננו בשכונות ערביות בירושלים – שועפאט, צור באהר, עיסויה, סילוואן, ובית חנינא - שועפאט.

3.1.1 גיוס כוח אדם – 2016-2019

כאמור, בהחלטת הממשלה 1402 הוחלט להוסיף למשטרת ישראל כ-2,600 תקני כוח אדם. בתשובת המשרד לביטחון הפנים נמסר שמשטרת ישראל תכננה להוסיף 1,613 תקנים, שהם כ-1,000 תקנים פחות.⁴² ייתכן, כי הדבר נובע מכך שהחלטת הממשלה תוקצבה מראש רק בשנה הראשונה. **בפועל, עד כה גויסו 1,231 שוטרים.**⁴³

לצד זאת, על פי תשובת המשרד לביטחון הפנים לפנייתנו, **מספר השוטרים המוסלמים שגויסו היה קטן מהמספר שהמשטרה קבעה כיעד** – המשרד מסר שבין השנים 2016-2019 גויסו

⁴² בדו"ח ביצוע תוכניות העבודה לשנת 2018 נכתב שאיוש תקני כוח אדם בשנה זו בוצע באופן מלא (ובמסגרת זו גויסו 742 שוטרים), אך "עקב הקיצוצים, לרבות הקיצוץ הכפול שהוטל על המשרד וגופיו, קוצצה תוכנית זו ולא תמשיך לעמוד ביעדי החומש שנקבעו לה". [דיווח ביצוע תוכניות העבודה לשנת 2018](#). לא פורסם דיווח ביצוע לשנת 2019.

⁴³ אדוה מובדלי, מרכזת בכירה תקציבי משטרה במשרד לביטחון הפנים, מכתב, 26 בינואר, 2020. הועבר בדוא"ל ללירן קוסמן, רכז מחקר ומידע במרכז המחקר והמידע של הכנסת, בתאריך 12 במרץ 2020.

בהחלטת הממשלה
נקבע שיש להוסיף
למשטרה כ-2,600
תקנים; המשטרה
תכננה להוסיף 1,613
תקנים.
עד מרץ 2020 אוישו
1,231 מהם.

בשנים 2016-2019 גויסו יותר מ-460 שוטרים מוסלמים, צ'רקסים ובדואים - כ-75% מהמספר המתוכנן.

יותר מ-460 שוטרים מוסלמים, צ'רקסים ובדואים - כ-75% ממספר השוטרים המוסלמים שתוכנן לגייס - 600 שוטרים מהחברה הערבית⁴⁴. בתשובת המשרד לביטחון הפנים ובאתר משטרת ישראל אין פירוט לגבי התפקידים אליהם גויסו שוטרים אלו.

נתונים בעניין גיוס שוטרים ערבים נלקחו גם מאתר משטרת ישראל: לפי המפורסם באתר, **בין 2015 ל-2019** נוספו למצבת השוטרים במשטרת ישראל 306 שוטרים מוסלמים ו-32 שוטרים בדואים (מספר השוטרים הצ'רקסים קטן בשישה). אין בידינו הסבר באשר לפער בין הנתונים שמסר המשרד לביטחון הפנים והנתונים המפורסמים באתר המשטרה. ייתכן, כי הדבר נובע מעזיבה או פרישה של חלק מהשוטרים המוסלמים הבדואים שגויסו.

לפי הנתונים המפורסמים באתר, בעוד מספר השוטרים היהודים גדל במהלך תקופה זו ב-14% לערך, מספר השוטרים הלא-יהודים גדל בשיעור כמעט כפול - 42%.⁴⁵

3.1.2 תוספות תקציביות

במסגרת החלטת הממשלה 1402, הוחלט על תוספות תקציביות למשטרת ישראל - חלקן בבסיס התקציב, וחלקן באופן חד פעמי. כאמור, **הקצאה תקציבית לגיוס כוח אדם הוגדרה מראש רק עבור שנת 2016 ולא עבור שאר השנים (2017-2020) והוחלט שההקצאה להקמת תחנות משטרה או חיזוק תחנות קיימות תיקבע בעת דיוני תקציב עתידיים (משנת 2017 והלאה).**

לפי תשובת המשרד לביטחון הפנים, בסיס התקציב היה אמור לגדול בסך הכל ב-630 מיליון ש"ח בשנים 2016-2019 (תוספת מצטברת של 1,376 מיליון ש"ח לבסיס התקציב). בפועל, בשנים אלו התוספות היו קטנות מהמתוכנן, ובסיס התקציב גדל ב-592 מיליון ש"ח - 94% מהגידול שתוכנן על-ידי המשרד (גידול מצטבר של 1,164 מיליון ש"ח, כ-85% מהגידול המצטבר שתוכנן על-ידי המשרד). לצד זאת, התוספות החד פעמיות שניתנו בשנים אלו עלו מעט על המתוכנן (הוקצו 407 מיליון ש"ח במקום 383 מיליון על פי התכנון - כ-6% יותר מהמתוכנן).

על פי תשובת המשרד לביטחון הפנים לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, התוכנית לשיפור הביטחון האישי בחברה הערבית לא תוקצבה במסגרת החלטת הממשלה 1402 כתוכנית רב שנתית, אלא תוקצבה על ידי משרד האוצר באופן שנתי, ובהתאם לסיכומים התקציביים. מסיבה זו, **קיצוצים תקציביים מערכתיים הקטינו את הסכומים שהוקצו לתוכנית זו.**⁴⁶

⁴⁴ שם.

⁴⁵ אתר האינטרנט של משטרת ישראל, [שקיפות נתוני שוטרים](#), דליית נתונים מהמחולל בתאריך 22 ביוני 2020.

⁴⁶ אדוה מובדלי, מרכזת בכירה תקציבי משטרה במשרד לביטחון הפנים, מכתב, 26 בינואר, 2020. הועבר בדוא"ל ללירן קוסמן, רכז מחקר ומידע במרכז המחקר והמידע של הכנסת, בתאריך 12 במרץ 2020.

המשרד לביטחון הפנים מסר שבמסגרת סיכום תקציבי בתקציב המשכי בשנת 2020, הוקצו 80 תקני כוח אדם נוספים להקמת שתי תחנות משטרה ביישובים ג'דידה מכר (שדרוג נקודת המשטרה לתחנת משטרה) וטירה וכן לארגון תחנת טייבה.⁴⁷

⁴⁷ שם.